

Functionele buikpijn - de richtlijn

Voor wie is deze informatie bedoeld?

De informatie in deze patiëntenversie van de richtlijn 'functionele buikpijn bij kinderen' is bedoeld voor ouders/vertegenwoordigers of begeleiders van kinderen van 4 tot 18 jaar die te maken hebben met functionele buikpijn. Het doel is om belangrijke informatie te geven over wat functionele buikpijn is, wat de symptomen zijn en hoe functionele buikpijn te behandelen is. Bedenk bij het lezen dat de gezondheidssituatie van uw kind anders kan zijn dan in de tekst wordt beschreven.

Hoe is deze patiëntenversie van de richtlijn functionele buikpijn bij kinderen tot stand gekomen?

Deze patiëntenversie is gebaseerd op de richtlijn 'functionele buikpijn bij kinderen'. Een richtlijn is gemaakt voor zorgverleners. In de richtlijn 'functionele buikpijn bij kinderen' staat beschreven wat functionele buikpijn is en hoe door een arts vastgesteld kan worden dat er sprake is van functionele buikpijn. Daarnaast wordt beschreven of er aanvullend onderzoek nodig is en hoe functionele buikpijn behandeld kan worden. De richtlijn is geen wettelijk voorschrift. Zorg voor kinderen blijft maatwerk. Een zorgverlener kan daarom besluiten van de richtlijn af te wijken.

Wat is functionele buikpijn?

Buikpijn is een veelvoorkomende klacht, zowel in Westerse landen als in ontwikkelingslanden. Het is onduidelijk hoeveel kinderen precies last hebben, omdat lang niet iedereen bij de (huis)arts terecht komt met klachten. Geschat wordt dat er in Nederland ongeveer 150.000 kinderen zijn met buikpijn, waarbij het bijna twee keer zo vaak voorkomt bij meisjes dan bij jongens. Uit wetenschappelijk onderzoek is bekend dat in het overgrote deel van de gevallen de buikpijn niet door een medische ziekte wordt veroorzaakt, in dat geval spreken we van functionele buikpijn.

De afwezigheid van een medische oorzaak wil niet zeggen dat de buikpijn niet echt aanwezig is, of dat uw kind de buikpijn verzint. De klachten worden veroorzaakt door een overgevoelige darmwand of verstoorde bewegingen van de darm. De darmen en de hersenen communiceren nauw met elkaar, maar soms wordt er een pijnsignaal doorgegeven naar de hersenen waar dit eigenlijk niet (meer) nodig is, of is het pijnsignaal veel te sterk voor de prikkel die aanwezig is. Er zijn verschillende factoren waardoor de darm een te sterk pijnsignaal naar de hersenen stuurt, bijvoorbeeld na een darminfectie of bij stress. De buikpijn duidt in dit geval niet op een ziekte, maar op een overgevoeligheid.

Hoe wordt door uw arts vastgesteld dat uw kind functionele buikpijn heeft?

Om vast te stellen of bij uw kind sprake is van functionele buikpijn zal de arts in eerste instantie willen weten welke klachten uw kind heeft en zal de arts uw kind lichamelijk onderzoeken. De diagnose kan gesteld worden op basis van het klachtenpatroon van uw kind, hiervoor is geen aanvullend (bloed)onderzoek nodig. Het gaat om twee of meer van de volgende criteria:

- Uw kind heeft continue of episodes van buikpijn.
- De klachten zijn minimaal eens per week aanwezig, voor een periode van ten minste twee maanden.
- In het geval van een prikkelbare darmsyndroom hangen de klachten samen met een verandering van de stoelgang en verbeteren de klachten na de stoelgang.
- Uw kind wordt door de buikpijn beperkt in het dagelijks leven.
- Uw kind heeft bijkomende klachten van hoofdpijn, pijn in ledematen of slaapproblemen.
- Er zijn geen aanwijzingen voor een medische oorzaak van de buikpijn.

Alleen indien er sprake is van bijkomende klachten die zouden kunnen wijzen op een medische oorzaak van de buikpijn kan de arts besluiten aanvullend onderzoek uit te voeren. Voorbeelden van deze zogenaamde 'alarmklachten' zijn: gewichtsverlies, bloederige ontlasting, chronisch diarree, langdurig braken, gewrichtsklachten, aften, geelzucht en huidafwijkingen. Zo zal in sommige gevallen het bloed onderzocht worden op chronische darmziekten of kan het kind doorverwezen worden naar de kinderarts voor aanvullend onderzoek.

Welke mogelijke behandelingen zijn er bij functionele buikpijn?

Voor ieder kind met of zonder functionele buikpijn is het van groot belang dat de voeding voldoende vezels bevat en dat hij of zij voldoende vocht drinkt. Ook is voldoende lichaamsbeweging van belang. Bewegen bevordert namelijk de darmbewegingen en de afvoer van darmgassen en verlicht daarmee symptomen van buikpijn en een opgeblazen gevoel. Bij kinderen met functionele buikpijn is het dus goed om aandacht te hebben voor de vezel- en vochtinname en voor de lichaamsbeweging. Uw arts kan u adviseren over wat voldoende vezels, vocht en lichaamsbeweging voor uw kind inhoudt. Omdat stress één van de factoren is die de klachten kan uitlokken, is het belangrijk te kijken hoe het stressniveau in het leven van uw kind verminderd kan worden. Daarnaast is het van belang dat u en uw kind zich realiseren dat de buikpijn niet door een ernstige ziekte wordt veroorzaakt. Stel indien nodig uw kind gerust. Vaak zien we dat door deze geruststelling en het aanpassen van de levensstijl bij een groot deel van de kinderen de buikpijn al behoorlijk afneemt.

Als de klachten blijven bestaan, kan behandeling met geneesmiddelen of gedragstherapie ingezet worden. Wetenschappelijk onderzoek heeft laten zien dat gedragstherapieën zoals hypnotherapie en cognitieve gedragstherapie (CGT) effectief zijn in de behandeling van kinderen met functionele buikpijn. Hypnotherapie en CGT zijn erop gericht een kind te leren om te gaan met de pijn, hierbij wordt niet op zoek gegaan naar psychische oorzaken. Het gaat om kortdurende behandelingen van gemiddeld zo'n zes gesprekken.

Er zijn helaas weinig geneesmiddelen die effectief zijn in de behandeling van functionele buikpijn. Als er sprake is van een prikkelbare darmsyndroom kan de arts overwegen probiotica voor te schrijven en in geval van functioneel zuurbranden kan zuurremming overwogen worden. De medicamenteuze behandeling moet na enkele weken geëvalueerd worden. Welke behandeling wordt ingezet hangt af het klachtenpatroon van uw kind en van de voorkeur van arts, kind en ouders.

De arts zal uw kind doorverwijzen naar de kinderarts (MDL) als er sprake is van de eerder genoemde alarmsymptomen, waarbij gedacht kan worden aan ziektes, zoals bijvoorbeeld de ziekte van Crohn. Ook kan overwogen worden een kinderpsycholoog te raadplegen als er bij het kind aanwijzingen zijn

voor psychologische problemen, gedrags- en of ontwikkelingsproblemen die mogelijk complicerend kunnen zijn in de behandeling.

Functionele buikpijn bij kinderen met een verstandelijke beperking

Kinderen met een verstandelijke beperking kunnen soms moeilijker aangeven waar ze last van hebben en de klachten zijn vaak moeilijk te interpreteren voor de omgeving. Als gevolg hiervan zal bij een patiënt met een verstandelijke beperking nogal eens sprake zijn van een atypische klachtenpresentatie. Daarnaast spelen er bij deze kinderen vaak meerdere problemen tegelijk. Doordat het lastig is om psychische en lichamelijke factoren te onderscheiden is er een risico op overdiagnostiek. Wat in deze patiëntenversie van de richtlijn is beschreven geldt verder ook voor kinderen met een verstandelijke beperking.

Wat vindt u van deze patiënteninformatie?

Wij horen graag uw mening over deze folder. Wilt u na het lezen enkele vragen beantwoorden? U vindt de vragen via deze link: <https://folders.hagaziekenhuis.nl/2228>. Dank u wel.

Spreekt u geen of slecht Nederlands?

De informatie in deze folder is belangrijk voor u. Als u moeite heeft met de Nederlandse taal, zorg dan dat u deze folder samen met iemand leest die de informatie voor u vertaalt of uitlegt.

Do you speak Dutch poorly or not at all?

This brochure contains information that is important for you. If you have difficulty understanding Dutch, please read this brochure with someone who can translate or explain the information to you.

Czy Państwa znajomość języka niderlandzkiego jest żadna lub słaba?

Informacje zawarte w tym folderze są ważne dla Państwa. Jeśli język niderlandzki sprawia Państwu trudność, postarajcie się przeczytać informacje zawarte w tym folderze z kimś, kto może Państwu je przetłumaczyć lub objaśnić.

Hollandaca dilini hiç konuşamıyor musunuz veya kötü mü konuşuyorsunuz?

Bu broşürdeki bilgi sizin için önemlidir. Hollandaca dilinde zorlanıyorsanız, bu broşürü, size tercüme edecek ya da açıklayacak biriyle birlikte okuyun.

إذا كنتم لا تتحدثون اللغة الهولندية أو تتحدثونها بشكل سيء إن المعلومات الموجودة في هذا المنشور مهمة بالنسبة لكم. إذا كانت لديكم صعوبة في اللغة الهولندية، فاحرصوا عندئذ على قراءة هذا المنشور مع شخص يترجم المعلومات أو يشرحها لكم.

584123092025